

defect.

AUSPICIIS ALTISSIMI
DISPUTATIO PHILOSOPHICA
De
T O T O
^{E T}
PARTIBUS,

In Regia & Egregia
ACADEMIA ABOENSIS
Ex suffragio & approbatione Amplissimæ
Facultatis Philosophicæ

Publica & placide ventilationi concessa.

P R E S I D E
M. SIMONE CAROLI
ANGLENIO,

R E S P O N D E N T E

Arvido Henrici Forstadio

3. Mart. Nylando.

Ad diem 23. Februarioj Ann. 1649. Loco horis q.
Destinatis & consuetis.

A B O A E,

Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1648.

Serenissime Regiae Majestatis

Fideli optimeq; constituto

Totius Inclita Bothnia Orientalis

Toparchæ & Præsidi,

Genere & virtute Nobilissimo & Generos. Domino

DN. JOHANNI RYLL

De Frótuna/ Harg/ Drefinge/ Prosenhoff/
Domino & Mecoenati meo suspiciendo.

N B C N O N

Reverendo & Clarissimo Domino

M. ERICO MATTH. BOTHN.

Celebris Bothniæ Orientalis Præposito Generali dignissimo,
Promotori meo & quondam Præceptor i devenerando.

Ue. Et.
V I R I S

Reverendus, Venerandus, Doctiss. Prastantiss. Humaniss.

In supra laudata Bothniæ Orientali

P A S T O R I B U S

E T

V E R B I D I V I N I M I N I S T R I S

LAUDATISSIMIS,

Animarum Curatoribus, Tutoribus, auctoribus vigilantissimis,

Literarum, literatorumq; amatoribus probatiss. commendatissimis,

Quorum omnium honorifica nomina pagella angustianon capit.

Fautoribus meis & amicis partim consangvinitatis partim
affinitatis affectu sincerè amandis, honorandis

Hoc literarium munus ex Miserum Charitumq; gazis de promptum

in mei notitiam & favorem Obsequiose & Officiose Offero

SIMON ANGLENIUS.

PROOE M I U M.

Totum esse & Partibus constare, Totius v. & Partium naturam non nosse, dedecet. Nos Totum & Partes continuò circumferim⁹, quid verò Totum? quid Pars? multi ignoramus. Nam ut omne corpus naturale Totum est, ex Materia & Formâ, cœ partibus, compositum; sic & Homo Naturæ Heros corporumq; regula & mensura Totum est, ex partibus ostentatione & admiratione dignis conflatum.. Res proinde toto homine digna, doctrinam de Toto & Partibus dignam æstimare, in quâ liberale ingenium industriaq; versetur. Ceterum si utilitates, quibus præsens Materia scatet, condigne censere & percensere liceret, uber se se offerret seges. In Philosophiâ enim usus terminorum Totius & Partis valde eximius est, eorumq; distincta & accuratior cognitio insigniter prodest ad explicanda & decidenda axioma- ta, quæ tā in Theoreticâ quām Practicâ passim oecurrunt. Sed hæc, ut magis obvia, brevitatis studio tacemus; Saltem attingimus nonnulla de usu hujus doctrinæ in Theologiâ, quæ reliquarum Princeps est & Domina. In hac varia agitantur questiones de To-

tius & partium conditionibus & consecutionibus:
Disputatur cum Pontificijs; An pars possit esse Ge-
nus Totius? cuius negativa refutat Bellarminum, Sa-
cramentum per sensibus subiectam, & Calvinia-
nos per signum definientes. Visibile enim elementum
una saltem Sacramenti pars est, proinde verum ejus
Genus esse nequit. Disceptatur item cum ijsdem,,
An totum realiter differat a partib' simul sumptis?
An pars essentiae sit pars essentia? An aliquid pos-
sit dici de toto quod partibus non conveniat? Et
qua sunt alia ejusdem generis, in quibus Adversarij va-
riè detorquent ac depravant conditiones Totius & par-
tium in perniciem orthodoxæ Religionis. Horum
strophæ ne nos cludant & a vero abducant, necesse est
in doctrinâ Totius & Partium accuratius informa-
ri, earumq; distinctiones cautius observare. His
& alijs moti, operam aliquam bujus operis considera-
tioni impendere non piguit. Totius igitur & Par-
tium naturam, rudi penicillo delineatam, eruditorum
subsellij placide ventilandam præsentibus exhibemus
paginis. DEUS, qui totaliter Totus, cuius &
Toti velificamur gloriae, nostros

Fortunet natus, quo benè cuncta cadant.

THESES I.

PRÆCISO longiori verborum ambitu telam suscepitam aggredimur, quæ feliciori brachio ut pertexatur, vocabulorum prænotandæ & refecandæ *ambiguitates*, ne mentem distrahant erroremq; pariant.

II. Accipitur vox *Totus*. 1. *Impropriè pro perfecto*, quomodo DEUS dicitur esse Totus ubiq; & in singulis ubi Totus, ob absolutissimam perfectionis totalitatem & totalitatis perfectionem.. Unde Augustin. Non dimisit patrem CHRIStus cum venit in Virginem, ubiq; Totus ubiq; perfectus; Uno codemq; tempore totus erat in inferno, Totus in Calo. Dicitur alias *Totum perfectionale*. Anima item humana dicitur esse Tota in Toto & tota in quavis parte, totalite nimirum essentiarum & perfectionum suarum. In hâc significatione Totum non opponitur partibus, sed in perfecto. *Deus enim Totus sine partibus. Scal. in fin. Exerc.* Anima etiam humana omnis extensionis & divisionis expers. Non hic pars & pars, sed nil nisi unum, nil nisi Totum.. Sub imperfecto, quod huic Toti opponitur, comprehenditur etiam id quod dimidiatum est, n. utilm & mancum, quæ comparativè ad Totum imperfectiōnis arguuntur. 2. *Strictè pro Toto Essentiali & integrali*, quo sensu Totum Generi cōtra distinguitur; & sic intelligendum est axioma: *Partes sunt priores Toto.* Quod de Toto Essentiali & integrali procedit, de universaliter vero e-usq; partibus non item. Nam species est pars Generis & tamen eadem non est prior, sed contra, *Genus est prius sub specie.* 3. *Latius, pro omni eo quod secundum naturam*

*suum est destinatum alijs alterius; voltae eis, ut alia desti-
natur ad eis illius.* Sic lib. a nbitu Totius comprehen-
ditur Totum Essentialē, Integrale, Universale. 4.
Lus finē, pro omni eo quod distribuitur. Hac ratione Cau-
sa, effectum, subjectum, adjunctum dicuntur Totum, quia di-
stribui possunt. Veluti cum dico: Theologia scripta
est partim ab Prophetis, partim ab Evangelistis, partim ab
Apostolis'. Hic effectum habet rationem Totius, Cau-
sa verò partium. Sic hominum alijs sunt divites alijs pau-
peres'; Subjectum, *Homo*, venit nomine Totius'; ad-
 juncta, *Divitiae & Paupertas*, partium. Hæc postrema
acceptio nostro inservit instituto.

III. De voce *Partū*, idem proportionaliter dicendum
quoad tria posteriora significata, juxta Canonem: *Quot
modis dicitur unum oppositorum, tot modis & alterum.* Fre-
quenter tamen vox *Partū* solum pro *Parte integrali vel
quantitatibus usurpatur*, quo sensu Formæ non dicuntur
habere partes, scil. *quantitativas*. Consideratur etiam
Pars interdum absolute, quo modo non tam partis quam
absoluti entis rationem habet; ut cum anima dicitur im-
mortalis, corpus putrescere. Interdum *relatè* in respe-
ctu ad Totum & sic verè partis nomen habet, ut cum ani-
ma dicitur rationalis, *intelligens*'.

IV. Multi multum laborant de *Totius latissimè sumpti*
& *Partium definitione*; Nos Totum per respectum ad
Partes, & vicissim Partem respectivè ad Totum commo-
dè definiri censemus'. *Relata enim se mutuo definiunt*
Arist. lib. cat. c. 7. Et quia se mutuo explicant, simul
quoq; explicari debent.

V. Totum est quod continet
par-

partes. Pars, quæ continetur à Toto.

VI. Ad pleniorum propositarum definitionum intelligentiam, occurrimus objectioni quorundam, quæ sic habet: *Aequalē non potest continere aequalē*, Continens enim semper latius patet suo contento; *At Totum & Partes sunt aequalia*. *E. Totum partes continere nequit*. Minor prob. quia partes omnes simul sumptae & Totum sunt æqualis prorsus ambitus & latitudinis. Alias inter illa non daretur reciprocatio, que bona distributionis nota est, sed illam inæqualitas tolleret. Verum respondemus ad Majorem, quæ non simpliciter vera. Constat enim ex Physicis, Locum esse æqualem locato, & tamen omnium saniorum Philosophorum judicio continere locatum. Non itaq; solum Majus continet Minus, latius angustius, sed & æquale suum æquale. Deinde, verbum *Continere* sumitur hic non in strictâ sed latâ significatione. In definitione Totius cōtinere idem est quod *habere*. In definitione Partis *contineri à Toto* idem est, quod *esse aliquid Totius, sive esse partem Totius*. Alias multa possunt ab aliquo contineri, quæ non sunt continentis partes'. Sic Mus continetur ab antro, & Locatum à suo loco, non tamen sicut Partes à suo Toto, cum neg. Mus antri, neg. locatum loci pars sit.

VII. Ex definitione colligitur Totum non ex unâ tantum, sed pluribus partibus constare. Totum enim, ut Torum, compositum est; Compositio vero est ex pluribus'. Sic homo continet animam & corpus; animal bestiam & hominem. Deinde, si Totum unam duntaxat haberet partem, tum daretur Totum quod esset æquale

sue partis, & pars quæ esset adæquata Toti. Sed hujus assertio-
nem reluctatur Canon.: *Totum est maius suā parte, et q̄d
latius patet.*

VIII. *Cum verò nulla Pars sit extra Totum,* sed omnes à Toto contineantur in eoq; uniantur, facile pate-
scit partem à Toto avulsam non amplius esse partem, nisi
æquivocè. V.g. *Oculus excutus* & *Manus amputata* par-
tis nomen & definitionem amiserunt, cum non amplius
à Toto contineantur nec illud respiciant, sed *respectus*
ille qui fuit exspiravit & extinctus est.

IX. Insuper enodanda venit quæstio: *An Totum à
suis partibus realiter differat?* Distinctè Respond. Si To-
tum referatur ad partes singulas distinctas, tum ab ijs differt
realiter, ut plus aliquid includens². Nam præter unam
illam partem ad quam refertur, continet adhuc reliquias³.
Sic pes pars corporis humani realiter distinguitur à Toto
corpo^{re}. Deinde, Totum relatum ad partes omnes,
sed sejunctas, etiam ab ijs per modum realem differt, de-
est enim *Unio*, sine quā partes Totum constituere non
possunt. Si verò ad partes simul sumptas & unitas refe-
ratur, Totum à partibus realiter non distinguitur.. Sic
reale discriminē non datur inter hominem & animam ra-
tionalem corpori unitam⁴. Hanc assertionem proba-
mus: primò, quia Totum à partibus separari nequit, sed
ex partibus constituitur, per partes definitur & concipi-
tur.. Realis verò distinctio est eorum, quorum unum
non ingreditur constitutionem, definitionem & es-
sentialem conceptum alterius⁵. Deinde, si Totum à par-
tibus realiter differret, hæ nihil ad ejus essentiam conser-
vent; Sed hoc dici non potest. Nam omne esse Totius
in eo volvitur, quod partes habeant. Præterea, si Totum
partib⁹ simul sumptis entitatem quandam superadderet,
illa

illa esset aut *simplex*, aut *Composita*. Non simplex, quia sic Totum careret Partibus³. Non composita, quia sic Totum haberet in se Partes peculiares, præter illas ex qua- rum unione coalescit, & à quibus realiter differre dicitur. *Ut verò reale discrimen inter Totum & Partes concedi non debet, ita formale negari non potest.*

X. Totum est duplex: Primarium & secun-
darium.

XI. Totum Primarium est, quod sua naturā
est Totum.. Id verò suā naturā Totum est, quod ad
partem distribuentem etiam scorsim, & sine coniunctio-
ne ad partem aliam adhuc *ex eis* Totius habet. Estq;
Triplex: *Essentiale, Integrale, Universale*.

XII. Totum *Essentiale* est quod est constitu-
tum ex partibus totam *essentiam* constituentibus
per modum *actus* & *potentie*. Pars *Essentialis*,
quæ Totum *Essentiale* constituit, ejusq; *essenti-
am* ingreditur.. Sic Homo est Totum *essentialis* respe-
ctu animæ rationalis & corporis humani, ex harum enim
partium coniunctione homo constituitur, & ex earum
disjunctione tollitur & moritur.. Sola anima hominem
non dat, neq; corpus solum, sed anima corpori unita.
*Formavit DEUS hominem de limo terræ, & inspira-
vit spiraculum vitae, & factus est homo vivus Gen. 2:
7. Ex anima constam & corpore inquit Cic. 4. de fin.*
Itaq; materia & forma hic induunt rationem parti m..
Exemplum Totius *essentialis* est etiam Totum ex Gene-
re & differentiâ connatum.. Sic Homo est Totum es-
sentiale respectu animalitatis & rationalitatis.

XIII. Ex datâ definitione duplex emergit discrimen inter Totum Essentialē & Integrālē. Primum in eo consistit, quod partes Totius essentialis totam compositi essentiam constituant & absolvant: Partes verò Totius integralis ad illius essentiam constituendam quidem pertinent, sed eam Totam non absolvunt & integrant. Totum ergo integrāle dicitur respectu partium materiæ; Essentialē, per ordinem ad materialē junctā formā. Nam unā integralium partium sublatā Totum nihilominus manet Totum; *Sic homo unā manu mancus, non propterea definit esse homo, Sed adhuc est Totum; habet enim, præter partes Essentialēs, integrāles, quæ necessariō Totum arguunt.* Si verò pars una essentialis, Anima, desit, Totum, *Homo*, est planè abolitum. Alterum in eo elucet, quod in toto essentiali partes habeant rationem actus & potentia; ita ut altera sit alterius Perfectiva, altera verò Perfectibilis; Sic Forma perficit & actuat materialē: *Forma actus perficere aptus, Materia potentia apta perfici Scal. Ex. 307.* In Toto verò integrali nullā pars aliam actuat. Sic in homine caput, brachia, cor, pulmo, Epar, aut alia aliqua pars integralis non habet rationem actus in aliam.

XIV. Totum Essentialē est duplex: Physicū & Logicū.

XV. Totum essentialē Physicū est, quod compositum est ex materialē & formā. Ubi observandum quod hoc Totum appellatur Physicū, respectu partium Physicarum, quæ in ipsā rerum naturā, Præcisā omni intellectus operatione realiter distingvuntur, cujusmodi partes sunt materia & forma, ut *Corpus & anima* respectu hominis.

XVI. Hic non immerito quæritur: *An Materiam esse dicatur pars essentialis?* Averroës enim ejusq; asseclæ dicunt eam solum esse *Essentia & subjectum, vehiculum & substantaculum*. Et Aristoteles Materiam modò *Ens in potentia, modo prorsus non Ens*, Formam verò Totam rei *essentialiam & quidditatem*, appellat. Pro decisione quæstionis ambiguitas notanda in vocabulo *Essentia*. Accipitur vox essentiæ bifarians. 1. *Pro omni eo, quod pertinet ad integratatem substantiae & naturae ipsius compositi, seu quod ab essentiæ compositi non est extraneum & accidentale.* 2. *Pro eo solo, quod in quolibet composito ejus est actuatum, distinctivum & perfectivum.* Priori modo Materiam in compositis est pars essentialis, posteriori non. Sic enim sola forma essentiæ nomine insignitur. Notandum tamen, Materiam non cuiusvis essentiæ partem esse; Entia enim spiritualia, cum sint materiæ & formæ expertia, materia ad eorum essentiam non pertinet, in Entibus verò materiam habentibus, Materia non est accessorium quid & extrinsecum ad esse rei materialis, Sed omnino pars essentiæ.

XVII. Hoc ipsum svadent rationes: 1. *Materia ingreditur definitionem corporum & ad eorundem essentiam pertinet.* Substantie enim qualia in primis sunt corpora, non definiuntur ex additione illius quod non est essentiale, cum id accidentibus peculiariter conveniat. 2. *Genus pertinet ad essentiam speciei & materia ad compositi essentiam & in sola forma non absolvitur.* Nam sicut Genus Totum essentiale Logicum confusè attingit, nempe speciem, & tamen pars essentialis audit; ita materia se habet ad Totum essentiale Physicum, sc. compositum. 3. *Proprietates in corpore sumuntur etiam à materia, cum ab essentia & materia est corpori essentia'is.*

XVIII. Asterisco tamen notetur Materia & formam dispare ratione ad compositi essentialis Physici constitutionem concurrere. Nam Materia refertur ad essentiam tanquam illius quedam inchoatio, primum principium & essentia fundamentum; Forma vero tanquam ultimum illius complementum. Materia quippe compositi essentiam inchoat, Forma vero absolvit & perficit, ad certum aliquod nomen determinat, & facit ut materia sit hoc aliquid Scal. Exerc. 307. Ex dictis dicta thes. iy. alata facile consiliari possunt, & mens Aristotelis sana est sano sensu intellecta; loquitur enim in sensu comparato, formam cum materia comparans, quam vocat quidditatem ob perfectionem & honorem quo materia antecedit, potissimum enim & principaliter pars est, quæ essentia totius compositi constitutatur & ab aliis speciebus discernatur.

XIX. Totum esse entia Logicum est quod compositum est ex genere & differentia. Totum ergo hie est species, partes Genus & differentia. Ut homo respectu animalitatis & rationalitatis. Hic notandum, quod omne totum Physicum sit etiam totum Logicum, sed non contraria. Nam rebus immaterialibus Genus & differentiam assignari nihil vetat, quibus tamen repugnat compositio ex materia & forma. Sic Angelo competit Genus & differentia, per qua est totum Logicum, non vero componitur ex materia & forma, ideo nec est totum Physicum. Ut igitur Totum Physicum dicitur respectu materiarum & formarum; Sic Totum Logicum respectu Generis & differentiarum; que nondistingvuntur, ut partes totius Physici, in natura precise, sed accidente abstractione intellectus.

XX. Totum iegrale est, quod compositum est ex partibus integralibus & quantitatibus. Partes integrales sunt, quæ materialm integrant & ex quibus Totum integrale constat.

XXI. Vox integrī accipitur, i. Prout opponitur Mūtilo, manco & imperfecto, sicq; integrum dicitur cui nulla pars quantitativa deest, quo modo domus dicitur integra, quæ non caret tecto, parietibus, fundamento. Huc acceptio hic non attenditur, cum jām agamus de Toto prout opponitur partibus. Res igitur aliqua Totius integralis nomen non amittit, quamvis sit aliqua parte manca vel mutila. Sichomo carens pede adhuc est Totum integrum. 2. Pro candido, ita ut integritas denotet animi candorem, seu virtutem moralem, quæ quis non profert ore aliud quæm quod tacito sub pectori condit. 3. Pro omni eo quod habet partes materiales, hoc est, tales ex quibus materia illius componitur; Quale Totum est animal respectu capitis, cordis, palmonis, brachiorum, pedum &c. quæ alteram animalis partem, scilicet materiam seu corpus organicum integrant, & ob id dicuntur integrales & quantitatives, quæ acceptio est hujus loci.

XXII. Tenendum, Totum integrale sic dici respettu pastium materiarum, non quasi forma à partibus integralibus excludatur, in singulis enim hominis partibus anima est; Sed quod Forma hic in toto integrali non attendatur. Deinde, per Materiam non intelligi solum materiam famosissimè sic dictam, scilicet substantiarum, sed quæ vel primariò vel secundariò est Materia ex qua.

XXIII. Partes Totius integralis cujusvis non re. Qè dicuntur *membra*, quippè quibus omnia membra requisita non competunt. Requiritur enim ut aliquid dicatur membrum. 1. Ut non sit Forma, sic anima non dicitur membrum hominis'. 2. Ut non sit tota Materia, sic nec corpus dici potest membrum. 3. Ut sit Pars Materia, sic accidentia non sunt membra. 4. Ut

sit pars mitterie dissimilariis, sic gutta vini non potest dici membranum vini, eotest verò manus dici membrum hominis. s. ut partetur Formam totius, sic manus arida non potest dici hominis membrum. Quoniam igitur omne membrum pars sit, non tamen omnium pars membrum est; habet se membrum ad partem ut angustius ad latius.

XXIV. Totum integrale est duplex: Homogeneum seu Similare & Heterogeneum seu Dissimilare.

XXV. Totum Homogeneum est quod constat ex partibus Homogeneis seu similariis. Partes vero similares sunt, que habent idem nomen & definitionem cum Toto. Hujus Totius exempla sunt omnia Entia naturalia inanimata. Sic massa auri est Totum integrale similare, quia singulæ ejus partes habent nomen & definitionem auri. Aqua & sanguis sunt Tota similaria, quia siugulæ guttulæ aquæ & sanguinis possunt dici aqua & sanguis. Et ita minimum est maximum ratione nominis & definitionis. Guttula aquæ non minus est aqua quam Totum mare.

XXVI. Totum Heterogeneum seu dissimilare est, quod constat ex partibus Heterogeneis & dissimilariis. Partes vero dissimilares sunt, que habent diversum nomen diversamq; definitionem cum Toto. Hujus generis sunt omnia viventia, quæ sola organica sunt, ideoq; Heterogenea censentur. Sic animal est Totum Heterogeneum respectu capitis, cordis, femoris, pedum; quia hæ partes sunt diversi nominis & essentiæ à Toto, animali; Non enim animalis caput potest dici ipsum animal; nec pars domus domus, sicut guttula aquæ aqua.

XXVII. Discernuntur frequentè Totum similare &

& dissimilare per convenientiam vel disconvenientiam nominis cum partibus, sed hoc dilicimen non est perpetuum; Fieri enim potest ut a' cui Toti similari impositum sit nomen, ab aggregatione partium similarium, quod tunc partibus accommodari nequit. Nam singulae partes non sunt aggregatae partes'. Sic de quavis parte cœli & maris, dici non potest quod sit cœlum & mare. Optima igitur distinctio discernendi Totum similare à dissimilari sumitur ab identitate vel diversitate essentiae. Itaq; Totum quod est resolubile in partes eiusdem essentiæ, illud est similare; quod secus, dissimilare. Dilicimen istorum Totorum etiam sumi potest ab attributis, quippe quæ essentiæ conseqvuntur.

XXVIII. Partes Totius Dissimilares rursus sunt duplices': Principales & Minus principales. Principales sunt, quæ sine Totius interitu abesse non possunt, sed ad illius constitutionem simpliciter sunt necessariae. E. G. Partes Principales hominis sunt cerebrum, cor, Epar., quia his ablatis tollitur homo, & citra illas anima non potest absolvere esse hominis, cum in istis partibus principaliter illa radicitur ac subsista. Minus Principales sunt, quæ sine Totius destructione abesse possunt. E. G. Pes, manus, auris &c. quia his demptis non statim interit homo, sed adhuc forma effectum suum formalem exhibet.

XXIX. Dividitur etiam Totum integrale in Totum per se & per Accidens. Illud est eius partes continentur sub una forme Totius. Hos eius partes seorsim formas specificas habent, & sunt Entia completa, ut Mundus, Respubl. De huius Totius Gradibus vid. Scheibl. Top. e. 28. n. 52.

XXX. Totum Universale est quod continet partes sibi subordinatas, ijsq; essentiam suam communicat. Tale Totum est Genus, Pars illi respondens dicitur Species. Sic animal est Totum universale respectu hominis & bestiarum.

XXXI. Vox Generis ambigua est. Accipitum. 1. Pro Patria & Parentibus. Sic Pindarum dicimus generis Thebanum h.e. patriam. 2. Pro familiâ ab unâ stirpe descendente, ut Braheadum Genus'. 3. Pro Generatione, Sic Arist. 5. Met. quoniam erit hominum Genus. i.e. generatio. 4. Pro Subjecto vel Materia; quomodo dictum illud Aristot. 10. Met. exponendum erit: Corruptibile & incorruptibile non convenientia in eodem genere. i.e. Subjecto. 5. Pro eo quod habet naturam confusam & determinabilem. Sic substantia & accidens dicuntur species Intis'. 6. Pro primo predicabili, quomodo Porphyr. in doct. Predicab. dicit Genus predicari de pluribus specie differentibus in questione quid est non conversim; quo sensu species infima non potest dici Genus respectu individuorum. 7. Pro omnino, quod habet essentiam inferioribus communicabilem, quem vocis acceptio nobis nunc arridet.

XXXII. Genus est Totum partibus essentialiæ.

XXXIII. Genus dicitur Totum, quia sub se continet multas partes subjectivas. h.e. species, quibus singularis plene, perfectè & sine sectione inest. Sic virtus est Totum respectu Temperantia, Modestia, Liberalitatis'. &c.

XXXIV. Verum objeccere potest aliquis dicendo Genus non esse Totum sed Partem, speciem vero Totum, cum hac ex Generis & differentiâ seu partibus constitutur? Pro decisione dicimus Genus considerari duplicitate. 1. Physicè & sic dicitur pars speciei, & quidem essentialis, quia cum differentia speciem constituit & absolvit; Species vero dicitur Totum & quidem essentialiæ. 2. Logice. & sic Genus dicitur totum universale, quia species tam ambitu quam predicatione comprehendit, & in eas vicissim

Sicut ad modulum Totius est dividendum; Species vero dicitur Generis pars subjectiva. E.g. Animal dicitur Totum Universale respectu hominis & bestie, de quibus tamquam partibus essentialiter sibi subordinatis praedicitur; Verum dicitur pars essentialis respectu hominis & bestie, quoniam illae substantiae considerantur ut Totum esse, cuius essentialem constitutionem Genus unde cum differentia ingreditur. Alij distinguunt inter totum distributivum & definitivum. Genus est Totum Distributivum, seu in distributione consideratum respectu partium subjectarum seu specieum; Est vero pars si ad constitutionem speciei vel definitionem respiciamus, ubi species est Totum definitivum.

XXXV. Additur in Definitione Partibus essentialibus, h. e. Genus est ejusmodi Totum, quod omnem suam essentiam subjectis speciebus comunicat.

Essentials duobus dicitur modis, à Priori scz. & Posteriori. Essentialia à Priori dicitur, quod essentiam rei constituit. Essentialia à Posteriori quod essentiam comitatur. Sic adiecta propria dicuntur essentialia. Genus dicitur essentialia speciebus priori modo.

XXXVI. Hinc facile colligitur quid discriminis sit inter Integrū & Genus Differunt duobus modis. 1. Integrū accipit essentiam à suis partibus. Sic domus est Totum, integrale essentiam suam accipiens à testo, parietibus & fundamento. Genus vero dat essentiam suis speciebus. Sic animal suam essentiam communicat Homini & Bestie. 2. Integrum neq; inest singulu membris neq; de singulis praedicatur. Sic Testum de domo non praedicatur in casu recto. Genus vero singulu speciebus inest, deq; ijs unicocē h. e. quoad nomen & definitionem praedicatur. Nam dico homo est animal, Bestia est animal. Utriq; tamen hoc commune est, quod inter partes & Totum sit nexus essentialis & absoluta consensio.

XXXVII. Genus est duplex: Perfectum & Imperfectum. Genus Perfectum est quod essentiam suam aquae primā suis

suis speciebus communicat. Tale Genus respectu hominis & Bestiæ est animal, quia ad habendum esse anima-
lis, nechomo à bestiâ, nec bestia ab homine dependet.
Dicitur alias *Genus Synonymum, Univocum, Item Genus Exquisitum.*

XXXVIII. Generis perfecti natura ut magis per-
spicua reddatur, conditiones illius annotabimus, qua-
rum. 1. *Prædicari de multis æqualiter.* h.e. absq; depen-
dentia unius ab altero. Sic animal prædicatur de ho-
mine & bestia, quibus essentiam suam æqualiter con-
municat; illa tamen æqualis participatio Generis non
consistit in æquali dignitate specierum sed identitate
ordinis. 2. *Prædicari de ijsdem in questione quid est,* sic
quando queritur, quid est Homo? rectè resp. est animal.
Hinc, accidens ejus rei cuius est accidens non potest
esse Genus. Ut album non potest esse Genus nivis, quia
accidentia prædicantur non in quid, sed in quale est;
idem dicendum de differentijs. 3. *Prædicari non con-
versim.* h.e. Genus potest quidè prædicari de omnibus
& singulis speciebus, sed hæ seorsim & sigillatim consi-
deratæ de Genere prædicari nequeunt, cum latius suis
speciebus singulis pateat. Sic animal prædicatur de
homine, non vice versa. In hoc distinguitur Genus à
definitione, quæ etiam in quid prædicatur, sed conver-
sim. 4. *Uta de quibus tanquam Genus prædicatur specie
differant.*

XXXIX. Accuratè tenendum Phrasin hanc specie
differre aliter à Peripateticis quām Ramæis exponi.
Ramæi Phrasin hanc ita ampliant ut statuant singulos
homines, aliaq; ejusdem speciei individua non solo nu-
mero & accidentibus, sed etiam propriâ specificâ for-
ma differre, quorum rationes videre est in Anat. Log.

Ram,

Ram. Sluteri c. 27. Aristotelicis verò solum ea dicuntur species differre, quae diversas habent formas, diversas essentias & definitiones recipientes². Sic equus & Homo species differentiunt, quia distinguuntur differentiis specificis seu eiusmodi formis, quae diversam definitionem & essentiam obtinent. Petrus verò & Paulus species non differentiunt, quia in specificis ratione formæ conveniunt; Interim non negant Petrum, Paulum & quemlibet hominem propriam possidere animam seu formam & per eam primariò ab invicem distingvi, sed negant illas formas esse species oppositas, ut anima equi & hominis, sed numero saltem distinctas³. Nos neutrā sententiam hac vice ex professo propugnamus vel impugnamus.

XL. Genus Imperfectum est quod essentiam suam speciebus inequaliter communicat, nempè uni primo & principaliter, alteri secundariò & minus principaliter. Dicitur alias Genus Analogum. Sic En⁹ respectu substantiarum & accidentis est Genus Imperfectum; Nam substantia Entitatē sibi vendicat primariò, Accidens vero secundariò & propter substantiam a qua dependet. Conveniunt ergo Genus perfectum & imperfectum in eo quod utrumque communicet inferioribus nomen & definitionem, differunt v. quod non aquè primo.

XLI. Dividitur Genus Perfectum in Summum & Subalternum. Genus Summum est, quod aliud supra se non habet, alias Generalissimum dicitur, Talia sunt 10. Prædicamenta aliud supra se, ut Genus, non habentia.

XLII. Genus Subalternum est, quod summo est subordinatum & tam species est quam Genus, ad aliud atq; aliud relatum. Genus est respectu inferioris, species respectu superioris; Sic animal respectu hominis est Genus, respectu corporis animati species⁴.

XLIII. Genus Subalternum est duplex. Remotum vel Proximum. Genus Remotum est inter quod & species intervenit Genus aliud, ideoq; speciem non habet sibi im-

mediatè sed mediatè subordinatam. Sic corpus est Genus hominis remotum, quia inter illud & hominem aliud intervenit Genus proximus, nempē *animal*. Speciei igitur Genus remotum est Genus Generis proximi, quod innuit illud: *Quicquid est Genus Generis, illud etiam est Genus speciei.*

XLIV. *Genus Proximum est, inter quod & speciem nullum Genus mediat, Sed speciem inmediatè sibi habet subordinatam.* Sic animal est Genus hominis proximū, superiora Genera omnia suo ambitu includens^o. Not. Plura ambitu suo complectēs est remotius Genus; pauciora propinquius. Sic genus hominis propinquius est animal quām vivens, nam hoc sensile & insensibile complectitur, animal non item. Hæc de Genere.

XLV. Vox Speciei sumitur interdum pro pulcritudine, ut speciosus pro pulchro, non raro pro apparentia & imagine rei, sic dicimus aliud esse verè bonum aliud habere speciem boni. **Præter** has & nonnullas quæ circa vocem Generis occurrerent accipitur vocabulum speciei duobus modis^o. 1. *Sicutè, pro eo quod specificè differentiè restrinxit Genus*, quomodo homo dicitur species animalis, q̄a per rationalitatē ad specie humana restrinxit & coarctatur. 2. *Pro omni eo, quod participat essentiā alicuius superiori*, Ut Petrus & Paulus hominis^o.

XLVI. Species est pars sui Generis^o.

XLVII. Species dicitur 1. *Pars, partim quia continetur à Toto, Genere*; partim quia dividit suum totum & partem de potestate Generis sibi præscindit, ut homo rationalitatem^o. 2. *Pars sui Generis*. h.e. Species est pars Generi subiecta, quæ omnem essentiam Generis participat. Unde & dicitur *Pars subiectiva Toti, & simpliciter subiectiva*.

XLVIII. Species eodem modo quo Genus distribuitur, & primò quidem in *Perfectam & Imperficiam*. Species Perfecta est, quæ sub Genere perfecto continentur. dicitur alias **UNIVOCA**. Sic homo est species perfecta respectu animalis. Imper.

Imperfecti, quæ sub Genere imperfecto continentur, & dicitur alijs analogata seu analogica, ut substantia respectu Entis.

XLIX. Deinde Species est vel *Subalterna vel specialissima*. *Species subalterna est, quæ diverso respectu est Genus & species.* Sic animal collatum ad superiora est species, ad inferiora, Genus². Hinc facile liquet, Genus subalternum & speciem subalternam materialiter idem esse, & in re substratū convenire. *Species specialissima est quæ nunquam potest esse Genus, ut nec Genus Generalissimum species, dicitur alijs species infima.*

L. Quæritur & merito: *An individua rectè dicantur species specialissima?* Magnam hic movent controversiam Aristotelici & Ramei, Illi speciem ab individuo distingvētes negativam, hi affirmativam tuentur. Verū res diligētius si inspiciatur, tota disceptatio ex & quivocatione vocis *speciei* exorta est: Aristotelici speciem accipiunt pro universalī quod de pluribus numero differentibus pradicatur, & sic individuum species dici non potest, est enim singulare quod universalī contradistinguitur. Rameis verò species dicitur id omne quod participat essentiā superioris, ut supra Th. 45. indigit. quo sensu individua vocant species specialissimas, cum non minus essentiā hominis, quam homo animalis participant.

LI. Hęc fuere tria illa Totius Primarii genera veris Totis annuncianta. Toto Perfectionali, Potentiali, Individuali, numerali, nuncium mittimus. Perfectionale enim partes non haber, Ergo Totum non est. Ibi nullæ partes, ibi nullum Totum. Potentiali, accidentia & facultates pro partibus substituit, Accidens verò substantiæ pars non est. Individuali, ut tales, partibus definitur. Nulla individuorum datur Secūs, quia nullæ presentes partes e quibus confitata sunt. Numerale, ad integrale revocari potest & peculiare Totius genus commodè non constituit.

LII. *Totum Secundariū est quod suā naturā non est Totum, sed solum in quātum distribuitur.* Ejusmodi Totum est effectum quando dividitur p causas. Causa quando distribuitur per effecta. Subiectū

respectu adjunctorum, & vice versa. E.g. Statuarum aliae sunt factae ex ligno, aliae ex lapidibus, aliae ex argento. Hic effectum est aliquid Totum, quia distribuitur, sed secundarium. Nam si aliquod membrum distribuens præcisè jungatur cum Toto, ut statua est ex argento, non est dispositio Totius & partium, sed materia & materiati. Sic, Studiosorum alij sunt Ubfalne, alij Abogie; Hic adjunctum est Totum, subjecta partes.

Tantum de hac scitu & ventilatu digna Materiæ differuisse sufficit.

SPICILEGIA.

1. Omne Totum est divisibile in partes¹. Si enim omne Totum continet partes, utiq; in easdem erit divisibile, nam partes non erunt nisi à Toto dividantur & quasi seorsim perpendantur & excutiantur.

2. Quod nullius est partis id absurdè Toti tribuitur. Nam Totum suam essentiam accipit à partibus, quod ergò his non convenit illis tribui nequit. E.g. Bestiæ neq; corpore neq; anima ratiocinantur E. plane non ratiocinantur.

3. Totum non prædicatur de parte, nec pars de Toto. Dicere enim non possumus: anima est homo, Templum est Suggestum, Color est albedo.

4. Quicquid prædicatur de Toto, id etiam de partibus². Totus CHRISTUS est nobiscum, Ergò & humana CHRISTi natura. Omnis virtus est salutaris generi humano, Ergò & taciturnitas.

5. Quicquid tribuitur parti id etiam Toti. Anima humana est rationalis, corpus quantum, Ergò & homo est rationalis & quantus³.

6. Po-

6. Posito toto ponuntur partes & sublato tollit
tut. Totum hominem DEUS requirit in cultu sibi
prætando, Ergo & animam & corpus. Magistratus est
custos totius Legis Divinae, Ergo & prima tabulae.
7. Positis partibus ponitur Totum, & sublatis,
tollitur. Habet fundamentum, contignationes & te-
cium E. est domus. Caput ipsi est detruncatum, Ergo
non amplius est homo. In pœnitentiâ judæ defuit fi-
des, Ergo non fuit vera & salutaris.
8. Plus est in Specie quam in Genero.
9. Dimidium plus Toto. Pro coronide sunto

M A N T I S S Æ.

- ^{I.}
ANe cor sit pars princeps corporis? Affirm.
2. An pili & ungues sint veræ corporis partes? A.
3. An honor sit præmium virtutis? Affir.
4. An teneamus semp & omni tempore verū dicere? N.
5. An mentiri & mendacium dicere sint idem? Neg.
Nigid, *Vir bonus præstare debet ne mentiatur; Prudens ne mendacium dicat.*
6. An aliquis verum possit dicere & non mentiri? Aff.
7. An verum sit illud quod usitatè dici solet: Ingratum si dixeris, omnia vitia dixeris? Affirmatur.
8. An verum sit tritum illud: Liberalitas non facit Syllogismum? D.
9. An rectè dicat Seneca; Non posse beneficium manu tangi, sed animo cerni? Affirmatur.
10. Utrum præstet privatim, An in Scholis publicis pue-
ros erudiri? Affir, Post. *Major in Scholis proficiendi
occasio.*

Viro

Viro Clarissimo ac Doctissimo

DN. M. SIMONI C. ANGLENI,
Scholæ Nycarlebyensis Designato & regiæ Authorita-
te confirmato Rectori, amico meo intimo, Acade-
miae nostræ valedicenti;

Tota tibi ANGLENI succedat functio felix;
Sit tibi Pars vite quæq; secunda precor!

Ceu nunc de Toto discedens differis atq;

Partibus egregiè. Vive, valeq; diu.

Inter mille occupationes hunc tamen sinceri affectus
indicem, animo magis quam calamo, posui
MICHAEL O. VVEXIONIUS P. Po

Hinc abiens docto discurfu, Clare Magister,
Et, quid sit Totum? Parsvs quid? arte doces.
Te totum mecum, quam te mihi mittere chartam.
De Toto mallem! Fata sed, ito! negene.
Ita bonis avibus! tua quod virtusq; DEUSq;,
Hie dat & illa meret, munus honoris habet.
Macto Magistratus summi mandata capesse.
Sic roste cedent munia parta tibi.
Omine quam late, plausu quanto excipieris
Bothniæ in! hocce modò me bend nosse puto.
Junget hic affini, cognato brachia ut alter;
Et tradet iunctam sanguinsti sobolem.
Sympatriotæ alius, gratabitur alter amico;
Sim brevis: Ut Fratri quisq; vovebit ovans,
Opto itaq; & spero, faustæ toti tibi totum.
Hoc succedat iter! Perge favente DEO!
Ut latum segetem dant pascua culta colono:
Et Schola Virtutem sic tua Discipulis.
Cum quibus ut scandas olim alta palatia Cœli,
Æternum felix! Sic volo, sic voveo!

Amico & parnecessario suo animisius gratulabatur

MICHAEL J. JURVELLIUS,
Acad. Abt. Notarij.

